

Naisiņu vasara

Ramūnas Karbauskis
Loreta Kavolė

Alma littera

1

Saulėtą birželio rytą Elena, daili dvidešimt ketverių šviesiaplaukė, automobiliu važiavo į Naisius, į kaimą prie Šiaulių, ir galvojo apie meilę ir kerus. Ne, burtais apžavėti kokio vyruko ji neketino, o mąstė apie gimtuosiuose Naisiuose gyvenantį savo tėvą, vieną vadinamą Kerėtoju, kitų – Žiniuoniu, mat jis, kaip ir Elenos senelis bei prosenelis, gydė žmones žolelėmis. Turbūt dėl to ir ji, vienturtė dukra, pasirinko mediciną. Šešerius metus studijavo Kaune, medicinos universitete, tačiau visą tą laiką tėvo nematė, su juo nebendravo, mat baigusi vidurinę supykusi trenkė durimis ir išlėkė į miestą, davusi sau žodį niekada negrįžti. O dabar važiavo namo ir svarstė, ar tėvas jai atleis. Jau nemanė, kad tai jis kaltas dėl motinos mirties. Greičiau prasikalto pati Elena, anuomet užsiplieskusi it degtukas, įsitvėrusi savo tiesos ir nepanorusi suprasti tėvo. Ką čia suprasti, netgi išklaudyti nesiteikė.

Elena pravažiavo Šiaulius ir įsuko į siaurą žvyrkelį, vingiuojantį Naisių pusėn. Pro šalį pralėkė miškas, dešinėje nusidriekė žydingi pieva. Aukštai danguje ratus suko gandrai, pakvipo nupjauta žole – padvelkė namais.

Mergina prisiminė, kaip kartą vaikystėje sumanė iš arčiau žvilgtelėti į gandraizdį ant senos tuopos, kuriame pasikeisdami budėjo du gandrai, auginantys tris gandriukus. Elena pamėgino užsikarti ant vežimo, bet drėbėsi žemėn ir nusibrozdino koją. Motina pyktelėjo, o tėvas tik šypsojosi, aptepė žaizdą nežinia koku tepaliuku ir pasakė, kad iki vestuvių būtinai užgis. Tada pakedeno Elenai šviesius plaukus ir staiga įsistebeilijo dukrai į kaktą. „Kokia ten dėmelė atsirado mergaitei ant kaktos? – pasekusi tėvo žvilgsnį išsigando motina. – Gal bitės vaiką sugėlė?“ – „Ne, ne bitės, – atsakė tėvas. – Tokią pat dėmę turiu ir aš, ir mano tėvas turėjo, ir senelis. – Jis pažvelgė Elenai į akis. – Tai ženklas, dukra. Tu irgi būsi žiniuonė.“ – „Oi, miglą vaikui puti, tėvai“, – nusijuokė motina. „Tiesą šneku, – atrėmė tas. – Kai lemtis užrašyta tau ant kaktos, nuo jos nepabėgsi, kad ir kokias ilgas kojas turėtum.“ – „Ilgas kaip garnio?“ – paklausė Elena ir patenkinta išstraksėjo į kiemą.

Ir vis dėlto baigusi vidurinę žiniuonę būti ji nepanoro. Gal viskas būtų pakrypę kitaip, jeigu tėvui būtų pavykę savo žolelėmis išgelbėti mamą. Tada gal ir būtų patikėjusi vaistažolėmis ir tėvo stebuklais. Bet netikėta mamos mirtis dėl to nelemto apsinuodijimo kažin kokiais pesticidais viską surikiavo savaip, ir Elena pasirinko tradicinę mediciną, nors tėvas tam nepritarė. Jo aiškinimai, esą netradicinė medicina turi daug gilesnes tradicijas už tradicinę mediciną, dukrą tik dar labiau sunervino. „Nusišneki! – rėžė tėvui į akis. – Reikėjo mamą palikti ligoninėje, o ne parsivežus nuodyti medžių grybais ir visokiom piktžolėm.“ Tada čiupo krepšį su daiktais, trenkė durimis ir niršdama ant viso pasaulio išvažiavo studijuoti į Kauną. Tačiau visus tuos šešerius metus, praleistus mieste, širdį graužė namų ilgesys – iš pradžių vos juntamas, paskui užgožė visus kitus jausmus, suvešėjo it rugiagėlės rugių lauke ir galų gale ėmė ginti ją namo tarytum gandrą į senąjį lizdą.

Elena atitraukė vieną ranką nuo vairo, delnu perbraukė per šviesius plaukus, krintančius ant pečių, ir prisimerkė nuo saulės. Staiga priekyje, šalikelėje, pamatė aukštą liekną jaunuolį su gėlių krepšiu, perrištu juodu kaspinu. Nerimas taip ir persmelkė širdį.

Vaikinas kilstelėjo ranką, ir Elena bemat sustojo.

Nepažįstamasis atsidarė priekines automobilio dureles ir įsmukęs vidun klestelėjo ant sėdynės greta merginos.

– Ačiū, kad sustojot, – išsyk prabilo žvaliu balsu. – Draugas važiavo į Žeimius, iki čia pavėžėjo. Maniau, jau teks pėsčiam pėdinti kelis kilometrus. Į Naisius važiuojat? – pasidomėjo. – Gal irgi į laidotuves? Gal amžinatilsio Algimanto giminaitė?

Elena lengviau atsiduso. Vadinasi, tėvui viskas gerai.

– Į Naisius, – linktelėjo. – Bet ne į laidotuves, o pas tėvą. O koks Algimantas numirė? – paklausė.

– Simonaitis, – atsiliepė vaikinai. – Naisių žemės ūkio bendrovės direktorius, mano geriausio draugo Pijaus tėvas. Žuvo prieš ketelį dienų. Nelaimingas atsitikimas.

– Avarija?

– Ne. Sudegė pirtelėje. Lyg ir durys užsitrenkė, nespėjo išbėgti. Liko tik pelenų krūva. – Vaikinas nutilo. – O Pijus vestuvėms ruošėsi. Kaip dabar bus po šitokios nelaimės? – pridūrė po minutėlės.

– Baisu, – pritarė Elena. – Prisimenu Simonaitį. Ir jo sūnų Pijų atsimenu, jis pora metų už mane vyresnis. – Ji grįžtelėjo į vaikiną. – O pats kas toks būsi?

– Felčeriukas, – atsakė vaikinai. – Felčerės Genutės sūnus, – pridūrė šypsodamasis.

– Vaidutis? – nustebo mergina. – Oho, tikrai nebūčiau pažinusi. O aš Elena, Žiniuonio dukra.

– Štai kaip! – džiugiai ištarė Vaidas. – Vadinasi, į Naisius vasaroti? – Jis pasisuko į merginą. – Klausyk, Elena, paprašysiu mamos pyragą iškepti ir kviečiu į svečius.

Šalikelėje šmėstelėjo užrašas „Naisiai“, ir po kelių minučių Elena įsuko į siaurą gatvelę, abipus kurios stovėjo puikiai pažįstami žalumynuose skendintys namukai. Nė neklaususi Vaido nuvažiavo link medinės bažnytėlės, stūksančios ant kalvos kaimo šone. Šalia bažnytėlės plytėjo nedidelės tvarkingos kapinaitės, apjuostos neaukšta plytų tvora.

Neilgai trukus mergina sustojo aikštėje priešais geležinius kapinių vartus.

– Atvykom, – tarstelėjo.

Vaidas atidarė automobilio dureles.

– Ačiū, kad pavėžėjai, antraip būčiau nespėjęs, – pasakė ropšdamasis lauk. – Tai iki pasimatymo, Elena. Užlėksiu pas tave, gerai?

– Gerai, Vaidai. Iki.

Elena nuleido lango stiklą, iškišo galvą ir akimis nusekė vaikina, skubantį prie būrelio žmonių, stoviniuojančių netoli kapinių vartų. Vaidas priėjo prie gražiai nuaugusio jauno šviesiaplaukio vyro, vilkinčio juodu kostiumu, paspaudė jam ranką ir kažką kalbėdamas mostu parodė Elenos pusėn.

Mergina išsyk suprato, kad šviesiaplaukis – tai Pijus, žuvusio Algimanto sunūs. Kaip tik tuo metu Pijus atsigręžė, ir abu su Elena minutėlę žvelgė vienas į kitą. Merginai staiga dingtelėjo, kad į ją žiūri jos pačios akys, kupinos begalinio sielvarto, bet sykiu ir keisto ryžto. „Mįslinga toji Mirtis, – pamanė ji. – Sujaukia gyvenimą taip, kad, regis, neatsigausi. Bet kai galų gale išsikapstai, supranti kažką gavęs mainais.“

Ūmai į aikštę įlėkė juodas mercedesas ir čiūžtelėjęs sustojo prie pat Elenos automobilio. Iš mašinos it stirna iššoko liekna panelė, vilkinti trumpu juodu sijonėliu ir juoda berankove palaidine, avinti juodais aukštakulniais. Mergina skambiai trinktelėjo automobilio durelėmis, grįžtelėjusi iš papildų nužvelgė Elena, tada, plaikstydama išilgai juodais plaukais, metėsi prie Pijaus.

Iš mersedeso išlipo dar du žmonės, veikiausiai jauniklės tėvai – aukštas stuomeningas žilstelėjęs vyras su akiniais, juodu kostiumu, ir smulki dailaus veido rusvaplaukė moteris, pasipuošusi lengva gėlėta suknele. Vyras iš bagažinės ištraukė puokštę geltonų rožių, paėmė moterį už alkūnės ir abu neskubėdami nusekė paskui merginą. Bet prie Pijaus nepriėjo, sustojo kiek atokiau nuo besibūriuojančių žmonių.

O mergina rankomis apšivijo Pijui kaklą.

– Kaip baisu, kaip baisu! – šūktelėjo kiek per garsiai. – Aš niekaip neatsigaunu, verkiu ir verkiu. Pijau, mylimasis, vis galvoju, kaip tos mūsų vestuvės.

Vaikinas žingtelėjo atatupstas, švelniai atstumdamas merginą.

– Aukse, palauk, dabar ne laikas, – ištarė, nežinia kodėl žvelgdamas ne į juodaplaukę, o į automobilyje sėdinčią Eleną.

Toji nelaukė veiksmo pabaigos – įjungė variklį, spustelėjo greičio pedalą ir nuriedėjo gatve.

Solidusis vyras ir dailioji moteris, stovintys atokiau nuo kitų, šypsodamiesi akimis glostė vienturtę savo dukrą Aukšę. Tai buvo sutuoktiniai Gediminas ir Sigita, prieš metus atsikraustę gyventi į Naisių kaimą ir mėginantys čia įleisti šaknis. Nežinia kodėl, bet prigyti jiems sekėsi sunkiai. Geram augalui Naisių žemė visada buvo svetinga, bet į šiuos naujakurius vietiniai žvairavo kaip į piktžoles. Tai, kad jų dukra Auksė, po vidurinės dykaduoniaujanti miesto šarka, ėmė verpti meilės voratinklį aplink bendrovės direktoriaus sūnų Pijų, o tas, galvotas vaikas, jos neatstūmė, vyresniems žmonėms jau kėlė nuostabą. Tačiau labiausiai piktino, jog miestietis Gediminas, kaime dorai neapšilęs kojų, sugebėjo įsitrinti į bendrovės valdybą, o tada ėmė dėtis svarbesniu net už patį direktorių Algimantą. Vieni manė Gediminą esant nekvailą, kiti vadino veidmainiu, iš bet ko spaudžiančiu naudą ir vieną dieną pelnytai pateksiančiu į belangę. Gedimino žmona Sigita, priešingai, atrodė

tyli, rami moteris. Naisiškiečiai žinojo tik tiek, kad ji dirba Šiaulių savivaldybėje, o į kaimo reikalus apskritai nesikiša.

Dabar, stovėdama įsikibusi vyrui į parankę, Sigita permetė akimis besišnekučiuojančius žmones.

– Žinai, Gediminai, vis dėlto baisūs tie kaimiečiai, – šnipštelėjo. – Anava stovi kavalierius: batai balti, kostiumas mėlynas. Teisingai Auksė sako: tikras japas.

– Ne japas, o japis, – atšovė vyras. – Tau, Sigita, vis negerai. Žmonės į laidotuves susirinko, o ne madų demonstruoti. – Jis čiupo žmoną už parankės. – Einam prie kapo duobės, gal tada ir kiti pasikrutins, o tai stoviniuoja, delsia, normalius žmones gaišina. Oi, kaip negerai viskas susidėjo. Po valandos turim būti Šiauliuose. Pokalbis su ponu iš Danijos bus rimtas – apie kiaulides, o ypač apie pinigus.

– Ko čia gini tuos kaimiečius? – susiraukė žmona, negirdom nuleidusi vyro žodžius apie daną ir kiaulides. – Ar tik ne todėl, kad tavo kumetis prosenelis grafo Zubovo gyvulius Naisiuose prižiūrėjo, ką? Vaidini užkietėjusį miestietį, bet mėšlas tau už kvėpalus kvapnesnis.

– Jei ne tas kumetis, dabar mudu Naisiuose jokios žemės neturėtume, ir bendrovė su manim niekas nesiskaitytų, supratai? – sušnypštė Gediminas. – O mėšlas čia pinigais kvėpia, Sigita, ir dideliais. Jeigu gerai prasisuksim, gal ir savo statybų verslą iš mirusiųjų prikelsiu. Taigi geriau patylėk. Ponia mat atsirado, mėšlas jai nepatinka!

– Gerai jau, gerai, – išsyk nusiramino moteris. – Einam, pareikšim būsimam žentui užuojautą. Laimė, bent Pijus į kaimietį nelabai panašus. Oi raudotų mūsų Auksė, muziką į vyrus gavusi.

– Ne muziką, o bendrovės pirmininko sūnų. O dabar, po Algimanto mirties, gal netgi patį pirmininką, – atrėmė vyras.

Sigita tylėdama linktelėjo, ir sutuoktiniai pasuko į kapines, prie šviežiai iškastos duobės, aplink kurią glaudžiu ratu jau spie-

tėsi žmonės. Beeinant prie jų atplasnojo Auksė, ir motina meiliai apkabino dukrą per pečius.

– Aukseli, paklausk. Mudu su tėčiu tik pareikšim Pijui užuojautą ir išvažiuojam, – pasakė. – Taip reikia, vaikeliai, laukia svarbus susitikimas. O tu imk štai rožes, padėsi ant kapo. Ir su būsime vyru gražiai bendrauk, būk jam meili, gerai?

Duktė nepatenkinta dėbelėjo į tėvus, bet rožes paėmė.

– Oi, mėšlas tas kaimas. Šūdinos šakės! – burbtelėjo, ir visi trys žengė prie Pijaus.

Elena neskubėdama važiavo gimtojo kaimo gatvelėmis.

Naisiai buvo ypatingas kaimas, su savitu charakteriu. Aplinkui, kiek akys užmato, driekėsi lygumos, kur ne kur dėl įvairumo nusmaigstytos miškų ploteliais, papuoštos vienu kitu plačiašakiu ąžuolu. Žemės čia buvo gan derlingos, tik viršun neprasimušė joks upelis anei ežeras. Kadaisė kaimelis buvo vos kelios trobos, užtat su dailiu dviaukščiu iš lauko akmenų sumūrytu dvareliu, priklausiusiu grafui Zubovui, čia valdžiusiam septynis šimtus hektarų žemės. Sovietmečiu Naisiuose gyvavo garsus kolūkis. Žmonės buvo darbštūs, pirmininkas – galvotas, tad kaime atsirado ir kultūros namai, ir muziejus. Be to, kiekvienam žmogui buvo atseikėta po penkiolika arų žemės ir vienas po kito ėmė dygti dviaukščiai mūriniai namukai, nusidriekė tiesios gatvės.

Dabar Elena smalsiai dairėsi į tuos namukus, apsuptus vienas už kitą gražesnių kiemelių – su išpuoselėtom pievelėm, vešliais gėlynais ir alyvų ar jazminų krūmais, su senom obelimi, uoliai nokinančiom obuoliukus. Viename iš tų namų gyveno broliai Vaidas ir Giedrius, felčerės Genutės sūnūs, o kaimynystėje, vos per platų taką, stovėjo Pijaus ir jo tėvo namas. Pijaus motinos Elena neprisiminė, mat moteris mirė, kai sūnus dar buvo vaikas.

Pagalvojus apie Pijų Elenai nudiegė širdį. Ji bent jau tėvą turi, o Pijus dabar – vienut vienutėlis. Nors pala... Vaidas sakė, kad ruošiasi vesti tą... tą juodaplaukę.

Elena ryžtingai spustelėjo greičio pedalą ir neilgai trukus siauru keliuku pasiekė tėvo sodybą.

Žiniuoonis gyveno vienkiemyje už puskilometro nuo Naisių. Erdvi jo sodyba buvo apsupta plačių pievų, vienoje pusėje besiremiančių į tankų mišką, kitoje – į debesis. Ties kiemo viduriu stovėjo medinis dviaukštis geltonai nudažytas namas su prieangiu, apjuostas tvorele, už kurios į saulę stiebėsi raudonžiedės ir geltonžiedės piliarožės – mylimiausios Elenos gėlės. Kiemo pakrašty kėpsojo iš molio drėbta ilga daržinė, netoli jos – kluonas, kuriam Žiniuoonis laikė šieną ir malkas. Plataus kiemo gale susigūžusi kiūtojo senutėlė medinė pirtelė, nuo pašalinių akių pasislėpusi už neaukštų beržų ir vešlaus jazminų krūmo.

Palikusi automobilį prie daržinės, Elena išskėtė rankas ir visa krūtine įkvėpė oro, dvelkiančio vėju ir žolynais. Pažvelgė į gandraлизdį ant senos beviršūnės, lapais apėjusios tuopos, minutėlę parymojo prie šulinio, tada neskubėdama patraukė prie namo.

Čia pat augo kelios senos obelys. Po jomis Elenos tėvas buvo pastatęs lentinį stalą ir du suolus. Dabar ant suolo sėdėjo dvi moterėlės ir sukišusios galvas negarsiai šnekučiavo. Viena, apkūnoka, trumpai kirptais plaukais, perrištais plačia marga juosta, Elenai pasirodė pažįstama.

Mergina praeidama linktelėjo abiem senutėms ir jau norėjo žengti pro vartelius, bet staiga apkūnioji moteriškaitė guviai stryktelėjo nuo suolo, išskėtė rankas ir užstojo Elenai kelią.

– Ei, panelyte, kur lendi? – sušuko. – Mes čia eilę užsiėmusios nuo aušros laukiam, todėl ir tu palūkėk. Ot jau tas jaunimas! Senės valandų valandas palei Žiniuonio duris trypčioja, užpakalius ant suolo nusėdėjo, o čia atlėkė mergelė, graži, sveika kaip ridikas, ir pas daktarėlį be eilės braunasi.

Elena nustebusi minutėlę spoksojo į moteriškę, paskui nusišypsojo.

– Teta Anele, o jūs vis juokaujat, – pasakė. – Čiagi aš, Elena, žolininko dukra.

Moteriškė mikliai prisidengė akis delnu ir išispoksojo Elenai į veidą.

– Vajėzau, ogi tikrai Elena! – ištarė nustebusi. – Tai sakai, pas tėvą atvažiavai, a? – Ji nužvelgė merginą nuo galvos iki kojų. – Senokai tave bemačiau, Elenut. Gal kas atsitiko? – Ji palinko arčiau. – Tu sakyk, nebijok, aš niekam nė žodeliu...

Tuo metu atsidarė trobos durys ir galvą lauk iškišo žilagalvis tvirtai sudėtas kokių šešiasdešimties vyras.

– Ko čia kudakuojat, vištos? – ištarė šypsodamasis, bet pamatęs Eleną sustojo tarpdury kaip įsmeigtas ir įsistebeilijo į merginą.

Ilgokai žiūrėjo prisimerkęs, žvilgsniu glostydamas Elenai veidą, tarytum lygindamas, ar toji, kuri triukšmingai išplasnojo iš gimtojo lizdo prieš šešerius metus, ir šita, dabar stovinti priešais, – tas pats žmogus, vienturtė pražuvėlė jo duktė Elenutė.

Paskui žengė žingsnį pirmyn.

Elena tylėdama palinko priekin, lyg iš nugaros stipraus vėjo pastumta, pripuolusi apkabino tėvui kaklą ir braukdama ašaras įsikniaubė į petį.

Po valandėlės jiedu jau sėdėjo virtuvėje prie stalo vienas priešais kitą ir šnekučiavo. Pažvelgęs iš šalies būtum galėjęs pamanyti, jog nieko neįprasta neįvyko, kad tėvas su dukra niekada nebuvo nei kivirčijęsi, nei išsiskyrę. Tik nuo dukros veido nenukrypstantis Žiniuonio žvilgsnis ir spindinčios akys išdavė, kad jis negali atsidžiaugti namo grįžusia paklydėle. O toji vis dairėsi aplinkui, vis čiupinėjo daiktus ir nesustodama kalbėjo lyg žmogus, kuriam pagaliau leista prabilti po kankinamai ilgų tylos įžadų metų.

– Matau, niekas čia nepasikeitė. Tas pats ažuolinis stalas, ap-

trintos kėdės, krosnis. Ir mamos siuvinėtos užuolaidos ant langų, ir žolių ryšulėliai palubėj, – kalbėjo Elena. – Ir kvapas tas pats – pelynų, sumišęs su stumbražolių ir beržų. Oi, ir tą įskilusį molinį puodelį tebelaikai? – stebėjosi. – Nei televizoriaus nenusipirkai, nei naujos lovos.

– Ir vanduo pas mane – šuliny, ir patogumai už tvarto, – juokdamasis ištarė tėvas. – Žinai, vaikeliai, išminčius yra tas, kuris iš molinio puodelio geria kaip iš auksinio, o iš auksinio – kaip iš molinio. Patogiausia lova – švari sąžinė. O mano televizorius va ten, – pamojo į langą. – Kasdien matau, kaip gandrai lizdą tvarko, kaip gandriukus skraidyti mokina.

– O žmonių nepasiilgsti? – paklausė dukra. – Gyveni vienas lyg lokys urve.

– Tai kad tų žmonių pilnas kiemas, – atsakė tėvas. – Vieni išei-na, kiti ateina, pati matei, dukra. Net vaikyti tenka šluotą paėmus, kai susiruošiu į laukus žolelių rinkti. Arba kai pražuvėlis vaikas galų gale namo parsiranda.

Elena pakilo nuo kėdės ir priėjusi apkabino tėvą per pečius.

– Nepyk, tėti. Pati žinau: nelankiau, neskambinau, nerašiau. Bet visus tuos metus neradau sau vietos. Pykau ant tavęs, o paskui lygiai tiek pat – ant savęs, kad kvailai pasielgiau tave nepelnytai dėl motinos mirties apkaltinusi. Galų gale supratau: mamos juk neprikelsi, o mudviem reikia drauge laikytis. Aš myliu tave, tėti. Tik tave ir turiu.

Žiniuonis suėmė dukrai už riešų.

– Kad tu žinotum, Elenut, kaip aš apie tai svajoju. Apie šitą dieną. Kad tu ir aš... kad mudu vėl kartu... – Jis greitai nubraukė ištryškusių ašarą. – Dabar jau ir numirti galiu.

– Na jau ne! – purkštelėjo Elena. – Šito aš tau tikrai neleisiu, nè nesvajok.

Žiniuonis laimingas žvelgė į dukrą.

- Kalbi visai kaip tavo mama. Tu labai į ją panaši.
 - O mama sakydavo, kad aš – tavo atvaizdas.
 - Ar ilgam parvažiavai? – paklausė tėvas. – Gal visam laikui?
 - Kol kas tik vasarai. Rudenį laukia praktika ligoninėj.
- Žiniuonis atsiduso.

– Vasarai tai vasarai. Bet žinok, molinius puodelius turiu tik du, ir tie patys apdaužyti.

- O aš gersiu iš jų kaip iš auksinių, – pažadėjo Elena.

Tuo metu juodas Gedimino mercedesas įriedėjo į Šiaulius ir sustojo šalia pėsčiųjų tako, prie pat „Jonės smuklės“, garsėjančios gardžiausiais mieste cepelinais ir kugeliu.

– Klausyk, ar mums tikrai reikia veltis į tą kiaulių reikalą? – žvelgdama į savo vyrą paklausė Sigita.

– Jeigu tokia protinga, pasiūlyk ką kita, – urgztelėjo Gediminas.

Abiem išlipus iš automobilio, Gediminas užrakino dureles ir žengė link smuklės durų, bet žmona sugriebė jį už rankovės.

– Pala, pala, balandėli. Tu man taip nieko dorai ir nepaaiškinai. Tai žinok: nesiruošiu nei pati po mėšlą braidyti, nei tavęs, iš kiaulidžių grįžusio, uostyti.

Gediminas atsigrėžė į žmoną ir suprunkštė.

– Po kokį dar mėšlą? Višta tu višta. Viskas bus švaru, supranti? Danai nori Naisiuose kiaulides statyti, – ėmė aiškinti. – Kiaulidės bus tikros ir kiaulės tikros, bet mano darbas – ne po mėšlą braidyti, o susitarti, kad kaimas užsieniečiams dalį savo žemių išnuomotų. Aš padėsiu danams, o tie, kai čionai kiaulides statys, man užsakyimų duos, vadinasi, savo statybų verslą atgaivinsiu, aišku? – Jis palinko prie žmonos. – Bet nemanyk, kad dabar tai už dyka dirbsiu. Už pagalbą paprašysiu grynais, be jokių popierių. Kad mokesčių mokėti nereikėtų.